

خامساً: تعدد مصدر الرزق

پنجم:

تعدد منبع درآمد

إذا تعدد مصدر رزق الإنسان ومكاسبه (كأن يكون لديه محل وراتب شهري .. وهكذا) وأراد أن يخمس، كيف يكون ذلك؟

اگر انسان چند منبع درآمد و محل کسب داشته باشد مثلاً هم مغازه داشته باشد و هم حقوق ماهانه و به همین ترتیب موارد دیگر- و بخواهد خمس پرداخت کند، خمس وی چگونه خواهد بود؟

الجواب: من يريد أن يخمس ابتداءً وعنده أكثر من مصدر رزق، فله أن يختار مصدر رزق واحد يُعفى من الخمس (أي يعطي رأس المال لذلك المصدر)، وعندئذ لا يجب فيه الخمس إن كان بمقدار حاجته، وإن كان يفيض على الحاجة فيخمس من رأس المال بمقدار الزيادة كما تقدم، وأما ما زاد على المؤونة من ربح مصدر الرزق فيخمسها عند حلول سنته الخمسية.

پاسخ: کسی که برای بار اول می خواهد خمس پردازد و بیش از یک منبع درآمد دارد می تواند یک منبع درآمد را انتخاب کند تا از خمس مستثنی باشد (یعنی سرمایه را به آن منبع نسبت بدهد) که در این صورت اگر به اندازه نیاز وی باشد خمسی به آن تعلق نمی گیرد و اگر از مقدار نیازش بیشتر باشد از اصل آن سرمایه به نسبت مقدار اضافی همان گونه که گفته شد- خمس پرداخت می شود و در مورد بهره آن منبع درآمد که از هزینه سالانه اش افزون آمده است، خمس آنرا هنگام حلول سال خمسی جدا می کند.

وأما باقي مصادر رزقه الأخرى فيجب فيها الخمس، ولا يعفى مصدر رزق مصدر رزق آخر من الخمس، فإذا كان من ضمن مصادر رزقه راتب شهري يكفيه فما تبقى منه في رأس سنته الخمسية يقوم بتخميسه.

اما در مورد ساير منابع درآمدش، خمس آنها واجب است و هيچ منبع درآمدی منبع درآمد ديگر را از خمس مستثنی نمی کند. بنابراین اگر کنار منابع درآمدش حقوق ماهانه ای داشته باشد که وی را کفایت کند خمس آنچه را که در رأس سال خمسی اش اضافه آمده است جدا می کند.

وتعدد مصادر الرزق هي في الأغلب واضحة ويستطيع الإنسان فرزها، ولكن قد تتشابه عليه بعض الأمور، كما إذا كان لدى شخص أرض زراعية فيها مجموعة من

النخيل وفيها ماكنة لسقي الأرض الزراعية، ويقوم بتربية مواشي فيها كالأبقار، فهل تُعد هذه كلها مصدر رزق واحد أم متعدد؟

در اغلب موارد تعدد منابع درآمدی، واضح و روشن است و انسان می تواند آنها را از یکدیگر جدا کند، ولی ممکن است برخی امور بر وی مشتبه گردد. مثلاً اگر شخصی زمین زراعی دارد که در آن تعدادی درخت نخل وجود دارد و موتور آبی نیز در آنجا هست که زمین زراعتی را آبیاری کند و به پرورش برخی دامها مثل گاو- نیز در آن زمین مبادرت ورزد، آیا همه اینها یک منبع درآمد به حساب می آیند یا چند منبع درآمد؟

الجواب: الأرض والنخيل وماكنة السقي مصدر رزق، والأبقار مصدر رزق آخر.

پاسخ: زمین، نخلستان و موتور آبیاری، یک منبع درآمد و گاوها منبع درآمد دیگری به حساب می آیند.

ثم إن الأمثلة التي قد لا يتضح للمكلف فرزها من حيث تعدد مصدر الرزق أو وحدته ما على المؤمن إلا أن يسأل الإمام ع عنها ليتم تحديدها من قبله، والحمد لله على نعمه.

به علاوه در خصوص مواردی که جدا کردن آنها برای مکلف از نظر متعدد یا یکی بودن منبع درآمد روشن و واضح نباشد چیزی بر عهده مؤمن نیست مگر اینکه درباره آنها از امام ع سؤال کند تا از سوی وی مشخص گردند، و خدا را برای نعمت هایش شاکریم.